



TÁJÉKOZTATÓ

A koronavírus-járvány tavaszi hullámának hatásai a pénzforgalmat sem hagyták érintetlenül

Budapest, 2020. szeptember 15. – Ugyan a koronavírus-járvány kitörésének negatív hatásai a hazai pénzforgalmi infrastruktúrát nem befolyásolták szignifikánsan, azonban a forgalmi adatokban már jelentős mértékű visszaesés volt tapasztalható 2020 második negyedében szinte az összes fizetési mód vonatkozásában. Ez elsősorban a fogyasztók óvatossági megfontolásaira, a bevezetett korlátozó intézkedésekre, valamint a gazdasági folyamatok lassulására vezethető vissza. Mindezek eredményeként a korábbi években az elektronizáció terjedésének zászlóshajója, a fizetési kártyás vásárlási forgalom bővülése is jelentős mértékű csökkenést mutatott, amelyen belül csak az internetes megrendelésekhez kötődő tranzakciók jelentettek kivételt a gyors ütemben terjedő házhozzállítási szolgáltatásoknak és a webshopok térnyerésének köszönhetően. Az átutalások és a csoportos beszédések forgalmának korábbi stabil növekedése is csökkenésbe fordult át a megelőző év azonos időszakához képest. Valószínűsíthető, hogy a készpénzes vásárlási forgalom még ennél is jelentősebb mértékben eshetett vissza, így az elektronikus fizetések részaránya viszonylag nagyobb mértékben emelkedhetett. Ezt támasztja alá az is, hogy a készpénzfelvételek tekintetében szignifikáns csökkenés történt mind a tranzakciók számát, mind pedig az értékét tekintve a megelőző év azonos időszakához képest. Vélhetően a koronavírus-járvány következtében csökkent a fizetési rendszerek forgalma is 2020 második negyedében, ugyanakkor a pénzforgalmi likviditás változatlanul bőséges.

A hazai pénzforgalmi szolgáltatók által vezetett fizetési számlák száma 2020 második negyedének végén 10,5 millió körül alakult, ami nem mutat számottevő változást a megelőző negyedévhez képest. A fizetési számlákon belül jelentősebb átrendeződések sem történtek, így az elsődlegesen fizetési célú fogyasztói számlák száma is változatlanul közel 6,7 millió volt. A hazai kibocsátású fizetési kártyákat sem érintette szignifikáns változás, számuk kevéssel 9,6 millió alatt alakult az időszak végén, ugyanakkor az érintőkártyák több, mint 237 ezres növekményének köszönhetően arányuk az összes kártyán belül megközelítette a 89 százalékot, ami 2,6 százalékpontos növekedés 2020 első negyedéhez képest.

A hazai pénzforgalmi szolgáltatók fizeteskártya-elfogadói hálózatában a megelőző negyedévben tapasztalt növekedés után ismét csökkent a fizikai kereskedői elfogadóhelyek száma. A kismértékű, közel 2 ezres visszaesés eredményeként számuk az időszak végén kevéssel 112 ezer felett alakult. Mindazonáltal az internetes elfogadóhelyek tekintetében folytatódott a bővülés, számuk közel 6 százalékos emelkedést követően megközelítette a 15 ezret 2020 második negyedének a végén. A pozitív irányú változást tovább táplálhatta a különböző házhozzállítási szolgáltatások és webshopok gyorsuló ütemű térnyerése a koronavírus-járvány elhúzódó hatására. A fizikai kereskedői elfogadóhelyeken üzemelő POS terminálok száma csekély mértékben ugyan tovább bővült, de továbbra is kevéssel 152 ezer darab felett alakult az időszak végén. Mindazonáltal az érintéses fizetést

lehetővé tevő készülékek ezer darab feletti növekményének köszönhetően arányuk az összes terminálon belül már meghaladta a 89 százalékot.

A koronavírus-járvány elhúzódásának a hatására jelentős visszaesés történt a legtöbb fizetési mód forgalmának a tekintetében a fogyasztók óvatossági megfontolásaira és a gazdasági folyamatok lassulására visszavezethetően. Ennek keretében a hazai kibocsátású fizetési kártyákkal lebonyolított vásárlási forgalom korábbi dinamikus bővülése is megtorpant, ugyan a lebonyolított tranzakciók értéke még 9 százalékkal nőtt 2020 második negyedévében a megelőző év azonos időszakához képest, azonban a tranzakciószám több, mint 3 százalékos csökkenést mutat. Mindezek eredményeként a hazai kártyákkal összesen 236 millió vásárlási tranzakciót bonyolítottak az ügyfelek 2 018 milliárd forint összértékben.

Az utazással kapcsolatos általános óvatosság és a bevezetett korlátozások miatt főként a határon átnyúló, fizikai kereskedői helyzetekben lebonyolított tranzakciók tekintetében látszódik szignifikáns visszaesés, ahol a tranzakciók száma közel 47, értéke pedig 60 százalékkal múlta alul a megelőző év azonos időszakának adatait. Ami a belföldi kártyahasználatot illeti a fizikai kereskedői helyzetekben, tranzakciószámban 8 százalékos visszaesés történt, ugyanakkor a vásárlási érték még 5 százalékot meghaladó bővülést jelez. Ez feltehetően a fogyasztók elővigyázatossági megfontolásaira vezethető vissza, amelyek eredményeként jelentősen kevesebb alkalommal látogattak el fizikai üzletekbe, ezzel párhuzamosan ugyanakkor az átlagos fogyasztói kosár mérete némiképp megnőtt. Valószínűsíthető ugyanakkor, hogy a készpénzes vásárlási forgalom még ennél is jelentősebb mértékben eshetett vissza, így az elektronikus fizetések részaránya viszonylag nagyobb mértékben emelkedhetett. Erre utal az is, hogy a hazai kibocsátású fizetési kártyákkal lebonyolított készpénzfelvételek tekintetében drasztikus visszaesés történt. Itthon darabszám tekintetében 23, a felvett készpénz értéke vonatkozásában pedig 13 százalékos a csökkenés 2019 második negyedévéhez képest. A külföldi tranzakciók esetében pedig rendre közel 47, illetve 37 százalékos a visszaesés.

Pénzforgalmi szempontból a koronavírus-járvány elhúzódásának egyértelmű nyertesei az online kereskedések voltak, az internetes vásárlások értéke mind belföldi, mind pedig külföldi viszonylatban jelentősen nőtt. Hazánkban a tranzakciószám tekintetében 43, az érték vonatkozásában pedig közel 50 százalékos a bővülés 2019 második negyedévéhez képest. A határon átnyúló tranzakciók tekintetében pedig rendre 18 és 12 százalékos növekedést mutatnak az adatok. Az online vásárlások aránya így az összes fizetési kártyás vásárlási tranzakción belül darabszám és érték tekintetében már meghaladta a 19 és 27 százalékot.

A magyarországi pénzforgalmi szolgáltatók elfogadóhálózatban a külföldiek kártyahasználata mutatta összeségében a legnagyobb visszaesését, darabszámban és értékben közel 68 százalékkal csökkent a vásárlási forgalom a megelőző év azonos időszakához képest.

Ami az érintéses fizetési kártyás vásárlásokat illeti, a hazai kártyákkal lebonyolított érintéses tranzakciók aránya a fizikai elfogadóhelyeken történt kártyás vásárlásokon belül megközelítette a 94 százalékot, ami több, mint 2 százalékpontos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. Ehhez hozzájárulhatott az is, hogy az emberek közötti fizikai kapcsolatok minimális szintre történő csökkentését előmozdító MNB kezdeményezés nyomán a Kormány kötelező jelleggel, 2020. április 15-i határidővel előírta az érintéses fizetési kártyás vásárlások esetében a PIN-kód kötelező használatára vonatkozó 5 ezer forintos értékhatár 15 ezer forintra történő emelését.

A hazai pénzforgalmi szolgáltatóknál indított egyedi forintátutalások darabszáma több, mint 4 százalékkal esett vissza 2020 második negyedévében a megelőző év azonos időszakához képest, és az átutalások értékében is közel 3 százalékos visszaesés történt. Ennek eredményeként az átutalások száma kevéssel 62 milliót felett, értéke pedig 153 ezer milliárd forint alatt alakult. Az elsősorban közüzemi és egyéb rendszeres számlák fizetésére használt csoportos beszedések vonatkozásában is hasonló tendencia érvényesült, a tranzakciók száma több, mint 3, értéke pedig közel 9 százalékkal esett vissza 2019 második negyedévéhez képest.

2020 első negyedévében a hazai kibocsátású fizetési kártyákkal elkövetett visszaélések száma alig haladta meg a 16 ezer darabot, az okozott kár értéke pedig kevéssel 363 millió forint felett alakult. Ezzel a visszaélések száma 4,5, az okozott kár értéke pedig 5,5 százalékos csökkenést mutat 2019 első negyedévéhez viszonyítva. Ezzel párhuzamosan a visszaélések száma és az általuk okozott kár értéke továbbra is elenyésző a teljes fizetési kártyás forgalomhoz viszonyítva. Ugyanakkor a visszaélések esetében továbbra is jellemző az internetes vásárláshoz köthető tranzakciók dominanciája, amelyek a darabszám és az okozott kár értéke tekintetében rendre 91, illetve 85 százalékos arányt képviseltek. A tranzakciók iránya tekintetében sem történt döntő változás, továbbra is a határon átnyúló tételek jelentették a visszaélések jelentős többségét, amelyek a darabszám és az okozott kár értéke tekintetében rendre 89, illetve 94 százalékot tettek ki. Mindazonáltal a fogyasztóknak kedvező jogszabályi háttér miatt a kibocsátói oldalon leírt kár továbbra is kisebb hányada, mindössze alig több, mint 13 százaléka, összesen mintegy 75 millió forint terhelte a fogyasztókat. Az elektronikus pénzforgalomban bekövetkezett, nem fizetési kártyákhoz kapcsolódó 92 sikeres visszaélés és a 305 millió forint értékben okozott kár is rendkívül alacsony a forgalomhoz viszonyítva.

2020 második negyedévében a hazai pénzforgalmi szolgáltatók pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásából megközelítőleg 131 milliárd forint bevételt realizáltak, ami több, mint 10 százalékos csökkenést jelent az előző év azonos időszakához viszonyítva. Ez jellemzően a forgalom visszaeséséhez köthető. A pénzforgalmi bevételeken belül továbbra is az átutalásokhoz (25 százalék), valamint a számlacsomaghoz és számlavezetéshez (20 százalék) kapcsolódó tételek a legjelentősebbek. A pénzforgalmi szolgáltatók fizetési kártya elfogadáshoz kapcsolódó bevételei is több, mint 9 százalékkal estek vissza 2019 második negyedévéhez képest és 12 milliárd forint alatt alakultak. Ezen belül szignifikáns, mintegy 19 százalékos visszaesés volt tapasztalható a bankközi jutalékok vonatkozásában beszedett bevételek esetében, ugyanakkor a POS terminálhoz kapcsolódó díjak közel hasonló mértékben növekedtek.

2020 első negyedévéhez képest a VIBER forgalom értéke 21 százalékkal, míg a teljesített tranzakciók száma 9 százalékkal csökkent 2020 második negyedévében, míg az előző év azonos időszakához képest a forgalom lényegében nem változott. A forgalom előző negyedévhez viszonyított csökkenése elsősorban a nagyobb (2,5 milliárd forint feletti) értékű tranzakciókat érintette, és a bankközi ügyletek visszaesésének köszönhető. Mivel az értékbeni enyhülés mértéke nagyobb mértékűnek bizonyult a számosság csökkenéséhez viszonyítva, ezért a VIBER-ben teljesült tranzakció átlagos értéke 128 millió forinttal csökkent az előző negyedévhez képest. A vizsgált időszakban összességében 436 ezer darab tétel teljesült a VIBER-ben, mintegy 371 ezer milliárd forint értékben.

Az előző negyedévhez mérten a VIBER-tagok likviditása 21 százalékkal, míg az előző év azonos időszakához képest 25 százalékkal nőtt. A növekedés mindkét viszonylatban a zárt hitelkeretek növekedésének tulajdonítható. A VIBER-tag hitelintézetek forgalmuk lebonyolításához az előző negyedévhez hasonlóan továbbra sem kényszerültek hitelkeretük jelentős használatára, a maximális hitelkeret-kihasználtság (MHKK) értéke rendszerszinten alacsony (9-

12 százalék körüli) szinten mozgott 2020 második negyedévében. Az MNB javára zárolt értékpapír portfólió összetételében az állampapírok részaránya továbbra is magas, 65-66 százalék körüli, emellett új elemként megjelentek a befektetési jegyek (~6 százalékos részaránnyal) és a nagyvállalati hitelek (~0,1 százalékos részaránnyal).

Az előző év azonos időszakához mérten, valamint az előző negyedévhez képest a Bankközi Klíring Rendszer forgalmának értéke érdemben nem változott. 2020 második negyedévében összességében mintegy 84 millió darab tranzakció került elszámolásra, 31 ezer milliárd forint értékben, melyből az azonnali elszámolásban 2020 második negyedévében összesen 26 millió darab tranzakció teljesült, mintegy 3,8 ezer milliárd forint értékben. A rendszertagok bőséges likviditást biztosítottak az azonnali átutalási tranzakciók zavartalan teljesítése érdekében.

Technikai segédlet

Az ügyfélátutalások elemzésére a [Pénzforgalmi táblakészlet](#) „Pénzforgalom” alfejezetében megtalálható idősorokat alkalmazzuk. Amennyiben kizárólag a pénzügyi infrastruktúrák működéséről szeretnénk bővebb információkat megtudni, a „Fizetési- és értékpapír elszámolási rendszerek működése” című alfejezetben megtalálható statisztikákat használjuk.

MAGYAR NEMZETI BANK
PÉNZÜGYI INFRASTRUKTÚRÁK IGAZGATÓSÁG
STATISZTIKAI IGAZGATÓSÁG

Részletes táblázatok: [Pénzforgalmi táblakészlet](#)

Elérhetőség:

Tel.: + 36 (1) 428-2750

Fax: + 36 (1) 429-8000

E-mail: sajto@mnbb.hu